

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto aiheesta ”Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille – Yhteisön vesiviljelyalan kestävä kehittämistä koskeva strategia”

(KOM(2002) 511 lopullinen)

(2003/C 208/21)

Komissio päätti 22. lokakuuta 2002 Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 262 artiklan nojalla pyytää Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon edellä mainitusta tiedonannosta.

Asian valmistelusta vastannut ”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö” -erityisjaosto antoi lausuntonsa 1. huhtikuuta 2003. Esittelijä oli Luísa Santiago.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea hyväksyi 399. täysistunnossaan (toukokuun 15. päivänä 2003 pidetyssä kokouksessa) seuraavan lausunnon. Äänestyksessä annettiin 82 ääntä puolesta, 8 vastaan 10:n pidättyessä äänestämästä.

1. Johdanto

1.1. Komissio on tehnyt neuvostolle käsillä olevan ehdotuksen yhteisön vesiviljelyalan kestävä kehittämistä koskevaksi strategiaksi. Sen avulla pyritään seuraaviin tavoitteisiin:

- luomaan pysyviä työpaikkoja erityisesti kalastuksesta riippuvaisilla alueilla
- takaamaan terveelliset ja turvalliset tuotteet sekä sellainen tuotantomäärä, jolla tyydytetään markkinoiden kysyntä
- edistämään ympäristöä säästävää vesiviljelyä.

1.2. Komissio ehdottaa tavoitteiden saavuttamiseksi useita toimenpiteitä.

1.2.1. Tuotantoa on laajennettava edistämällä uusia lajeja ja vesiviljelyssä käytettävien rehujen vaihtoehtoisia proteiini-lähteitä koskevaa tutkimusta. Yhteisön on laadittava luonnonmukaista, ympäristöä säästävää vesiviljelytuotantoa varten erityisiä sääntöjä ja standardeja.

1.2.2. Valtiontukea on muun muassa myönnettävä vesiviljelyn nykyisten tuotantoyksiköiden nykyaikaistamiseen.

1.2.3. Ympäristönsuojelussa on löydettävä keinot, joilla lievitetään voimaperäisestä vesiviljelystä peräisin olevien jätteiden vaikutuksia. Ennen kaikkea on otettava käyttöön jätevesien käsittelylaitteita. On suhtauduttava varovaisesti tulokaslajien viljelyn aloittamiseen ja tutkittava mahdollisuutta antaa siirto-geenisii kaloja koskevaa erityislainsäädäntöä.

1.2.4. Vesiviljelytuotteiden turvallisuus ja eläinten hyvinvointi on taattava varmistamalla kuluttajien korkeatasoinen terveydensuojelu. On erityisen tärkeää noudattaa elintarvikkei-

den suurimpia sallittuja dioksiinipitoisuuksia koskevaa lainsäädäntöä, valvoa antibioottien käyttöä ja arvioida myrkyllisten leväkukintojen esiintymisriskit.

- Yhteiskunnassa kannetaan nykyisin laajalti huolta vankeudessa pidettävien eläinkantojen hyvinvoinnista. Tuotantoeläinten suojelusta tehdyn eurooppalaisen yleissopimuksen (Euroopan neuvosto) nojalla asetettu pysyvä komitea laatii parhaillaan viljelykaloja koskevaa suositusta yhteistyössä Euroopan komission yksiköiden kanssa.

1.2.5. On luotava pitkällä aikavälillä varmoja työpaikkoja erityisesti kalastuksesta riippuvaisille alueille. On luotava 8 000–10 000 uutta työpaikkaa, nostettava unionin vesiviljelytuotannon vuotuinen kasvu 4 prosenttiin, avattava uusia markkinoita, yhdistettävä tuotanto ja markkinointi toisiinsa sekä edistettävä laatutuotteiden kysyntää.

2. Yleistä

2.1. Laatiessaan ensi kerran asiakirjan yhteisön vesiviljelyalan kestävä kehittämistä koskevasta strategiasta komissio myöntää vesiviljelyn merkityksen yhteiselle kalastuspolitiikalle. Tämä myönteinen aloite on vesiviljelyalan kannalta ensiarvoisen tärkeä, sillä ala on jo moneen otteeseen kiinnittänyt huomiota tiettyihin ongelmiinsa. Onkin aiheellista palauttaa mieliin päätelmät, jotka komissio on esittänyt kertomukseensa ”Yhteinen kalastuspolitiikka vuoden 2002 jälkeen”⁽¹⁾. Kertomus on raportti vuosina 1998–1999 järjestetyistä alueellisista kokouksista, joissa alalla toimivat jäsenvaltiot

⁽¹⁾ Komission kertomus KOM(2002) 14 lopullinen, 24.1.2000.

- katsoivat vesiviljelyn olevan yhteisen kalastuspolitiikan köyhä sukulainen
- arvostelivat jälleen kerran komission tuen puutetta
- kehottivat komissiota asettamaan vesiviljelyn samalle tasolle kuin kalastusalan
- varoittivat laajentumisen olevan ongelmallista, koska markkinoille tulee halpoja tuotteita ja uusien jäsenvaltioiden ympäristö-, laatu- ja terveysvaatimukset eivät etenkään lääkejäämien osalta ole yhtä tiukkoja kuin yhteisössä.

2.2. Komitea suhtautuu myönteisesti käsillä olevaan komission asiakirjaan, jolla kyseiset puutteet korjataan osittain.

2.3. Komitea on komission kanssa yhtä mieltä siitä, että vesiviljely täydentää merkittävästi perinteisiä kalatoimituksia ja supistaa omalta osaltaan yhteisön kalantuonnin ja -viennin välistä kroonista epätasapainoa.

2.3.1. Komitea korostaa vesiviljelyn tehtävää rannikkoalueiden väestön tulolähteiden monipuolistajana ja sen panosta terveellisessä ja tasapainoisessa ruokavaliossa.

2.3.2. Komitean mielestä on ensiarvoisen tärkeää, että kalanviljelyä kehitetään tasapainoisesti rasittamatta ympäristöä sekä tinkimättä lopputuotteiden laadusta ja turvallisuudesta.

2.4. Komitea katsoo kuitenkin ennusteen olevan jokseenkin optimistisen komission todetessa, että ”seuraavien kymmenen vuoden aikana vesiviljelyalan on vakiinnutettava asemansa merkittävänä toimialana, joka takaa maaseutu- ja rannikkoalueiden vakaan työllisyyskehityksen pitkällä aikavälillä ja lisää kalatalouden tuote- ja työllistämismvaihtoehtoja”⁽¹⁾.

2.5. Komitea suhtautuu myönteisesti päätelmiin⁽²⁾, jotka neuvosto on tehnyt yhteisön vesiviljelyalan kestävästä kehittämisestä koskevasta strategiasta. Neuvosto ”toteaa, että vesiviljelyalan taloudellinen elinkelpoisuus ja kilpailukyky on taattava ja sen on säilyttävä markkinavetoisena toimintana, ja tunnustaa alan suuren merkityksen tässä yhteydessä”. Komitea suhtautuu

niin ikään myönteisesti toteamukseen, jonka mukaan ”ympäristöystävällisen viljelyn eri muotoihin, esimerkiksi laajaperäiseen kalanviljelyyn, olisi kiinnitettävä myönteistä huomiota, myös kehittämällä erityisiä tuotemerkkejä. Ympäristöystävällisten tuotantotekniikoiden tutkimista ja kehittämistä olisi kannustettava esimerkiksi KORin yhteisrahoittamalla tuella.”

2.6. ETSK toteaa niin ikään, että alueiden komitea on laatinut lausunnon vesiviljelystä⁽³⁾.

3. Erityistä

3.1. Tuoteturvallisuus – ETSK pitää tervetulleena pyrkimyksenä valistaa kuluttajia viljelyn kalan laadusta ja sitä viljeltäessä noudatettavista tuotannolle, elintarvikkeiden turvallisuudelle ja niiden jäljitettävyydelle asetetuista standardeista, jotta kuluttajat voivat muodostaa objektiivisen kuvan tästä vielä pitkälti tuntemattomasta alasta.

3.1.1. Vesiviljelytuotteiden tuotanto-oloja ja pakkausta valvotaan erityislainsäädännöllä, mikä takaa niiden turvallisuuden.

3.1.2. Komitea yhtyy komission mielipiteeseen laajaperäisen vesiviljelyn tuotteiden laadusta sekä siitä, että tuotteissa on oltava asianmukaiset merkinnät, jotta ne erottuvat myönteisesti muista tuotteista. Koska voimaperäistä ja laajaperäistä tuotantoa ei ole erikseen määritelty, tuotteiden alkuperä ja tuotemerkinnät saattavat askarruttaa kuluttajia.

3.1.3. Siirtogeeneisiin lajeihin on suhtauduttava varovaisesti. Komitea muistuttaa sekä tutkijoita, poliittisia päättäjiä, tuottajia että kuluttajia siitä, ettei biologisen monimuotoisuuden menettämisvaaraa saa aliarvioida.

3.1.4. Myös yhteisöön sen ulkopuolisista maista tuotavan kalan laatua on valvottava tarkoin ja selvitettävä, millaisia lääkeaineita tuotannon aikana on käytetty. Jäsenvaltioiden käyttämät valvontamenetelmät olisi myös hyvä yhdenmukaistaa.

⁽¹⁾ KOM(2002) 511 lopullinen.

⁽²⁾ Neuvoston 2481. istunto ”Maatalous ja kalastus”, Bryssel 27. ja 28. tammikuuta 2003, N:o 5433/03 (Presse 13), s. 11 ja 12.

⁽³⁾ CdR 20/2003, DEVE-014.

3.1.5. On määriteltävä selkeästi, mikä on orgaanista vesiviljelyä, kuten muilla tuotannonaloilla on jo tehty. Sitä harjoittavat enimmäkseen pienet perheyrietykset, jotka ovat usein sijoittuneet muita heikommin kehittyneille alueille. Perheyrietykset tuottavat erityisesti laatutuotteita, jotka on suunnattava kapealle markkinalohkolle siten, että niiden hinta korvaa pienet tuotantomäärät ja muita korkeammat tuotantokustannukset.

3.2. Ympäristö ja maaseudun kehittäminen: Vesiviljely on keskittynyt rannikkoalueille, joita ylikuormittavat jo muut elinkeinot, kuten matkailu. Ongelma voitaisiin ratkaista offshore-tekniikan avulla.

3.2.1. Offshore-tekniikan käyttöönoton yleistymisen edellyttäisi riskivakuutuksia, sillä se vaatii runsaasti investointeja ja on olemassa vaara, että kiinnitysköydet vahingoittuvat tai jopa irtoavat myrskyssä tai ennalta arvaamattoman onnettomuuden seurauksena.

3.2.2. Tuottajien yhä enemmän käyttämiä suljettuja vedenkiertojärjestelmiä on parannettava uuden, ympäristöä säästävän tekniikan avulla. Nämä järjestelmät ovat erityisen suositeltavia sisävesillä ja suojelluilla rannikkoalueilla harjoitettavassa vesiviljelyssä.

3.2.3. Joissakin vesiviljelyn tuotantojärjestelmissä tekniikka on edennyt varsin pitkälle. Monet tuottajat ovatkin todenneet, että tuotantolaitoksissa tapahtuvan käsittelyn jälkeen jätevesi on korkealaatuisempaa kuin sisään pumpattu vesi.

3.2.4. Tietyt jäsenvaltiot ovat asettaneet yhteisön lainsäädäntöä tiukempia ympäristövaatimuksia, mikä asettaa tuottajat keskenään täysin eriarvoiseen asemaan ja saattaa vääristää tuottajien ja jäsenvaltioiden välistä kilpailua.

3.2.5. ETSK kannattaa tämäntapaista ympäristötietoisuutta ja katsoo, että tuottajia on kannustettava edistämään muista erottuvien tuotteidensa myyntiä, koska niissä noudatetaan mahdollisimman tiukkoja ympäristömääräyksiä. ETSK pitää mahdollisena, että myös vesiviljelyalalla voitaisiin ottaa käyttöön järjestelmä, jolla edistetään tiettyjä ympäristötoimia maatalouden ympäristöohjelmien tavoin.

3.2.6. Vesiviljelyalan kehittämisen ja maaseudun muiden kehittämismuotojen välillä on löydettävä tasapaino.

3.3. Tutkimus – Koska tutkimus on alan kehittämisen kannalta olennaista, ETSK pahoittelee sitä, että yhteisön tukikehyksestä tutkimukseen myönnettäviä määrärahoja on supistettu. Siksi kalastuksen ohjausrahaston KOR:n sääntöjä on muutettava, jotta pk-yritykset pystyvät harjoittamaan omaa tutkimustaan samaan tapaan kuin aiemmassa tukikehyksessä. Tältä osin komitea painottaa neuvoston todenneen päätelmissään, että ”vesiviljelyyn liittyvää tutkimusta olisi lisättävä ja myönnettävä asianmukaista tukea yhteisön vesiviljelytoiminnan kestävä kehityksen edistämiseksi”. ETSK katsoo, että perustutkimuksen lisäksi on tuettava tuottajien tarpeita palvelevaa soveltavaa tutkimusta.

3.3.1. Kalankasvatuslaitosten vaikutuksia luonnonkantoihin olisi tutkittava erityisesti sairauksien ja kantojen sekoittumisen näkökulmasta. Vaikutusten analyysissä tulisi kiinnittää erityistä huomiota urheilukalastusmatkailuun keskittyviin maaseutualueisiin.

3.3.2. Koska tiettyjen nykyisten lajien markkinat saattavat tukkiutua, uusia lajeja on syytä tutkia entistä aktiivisemmin.

3.3.3. Samoin on aiheellista kehittää rehuihin liittyvää tutkimusta ja käyttää tavanomaisten raaka-aineiden sijaan muita vaihtoehtoja. On pyrittävä myös vastaisuudessa tuottamaan rehuja, jotka pilaavat ympäristöä entistä vähemmän, ja järjeistämään rehunsaantia eli vähentämään ympäristöhaittoja.

3.3.4. ETSK:n mielestä on tärkeää tutkia rannikkoyhteisöjen sosioekonomisia oloja ja niiden suhdetta vesiviljelyalaan, koska se on toisinaan rannikkoalueiden suurin työllistäjä ja alalla työskentelee myös kalastuksesta vesiviljelyn pariin siirtyneitä työntekijöitä.

3.4. Työllisyys – Jotta uusia työpaikkoja pystytään luomaan aiottu määrä, KOR:lle on asetettava uudet painopisteet. Komitea suhtautuu kuitenkin varauksellisesti aiottuun työpaikkojen lukumäärän lisäämiseen, koska sen mielestä tuotannon kasvu ei välttämättä merkitse työntekijöiden määrän lisääntymistä.

3.4.1. Elinkeinolle on ominaista, että sen työpaikat ovat kausiluonteisia tai väliaikaisia, joten sille on taattava kestävä-pohjaisten työpaikkojen luominen. Koska vesiviljely edellyttää teknisiä erityisvalmiuksia, jatkuva ammatillinen täydennyskoulutus on erittäin tärkeää, ja siinä on kiinnitettävä huomiota erityisesti alalla toimivien naisten tehtävään.

3.5. Markkinatilanne – Vaikka EU:n vesiviljelyn osuus on vain 3 prosenttia koko maailman tuotannosta, unioni on tiettyjen lajien, kuten taimenen, meriahvenen, hammasahvenen, piikkikampelan ja sinisimpukan, suurin tuottaja.

3.5.1. Alan nopea kehittyminen on saanut aikaan tiettyjen lajien tuotantohiippuja, mikä on puolestaan horjuttanut markkinahintoja.

3.5.2. Vesiviljelyn kuvaa on parannettava mieluiten unionin laajuisin kampanjoin, joilla kuluttajille selvitetään tilannetta ja edistetään viljelyn kalan kulutusta.

3.5.3. Koska tuottajat ovat tuotantoketjun kantava voima, on erittäin tärkeää, että he tekevät yhteistyötä tuottajaorganisaatioiden sekä yhteisö- ja osuustaloustoiminnan välityksellä

kehittääkseen markkinoita sekä vakauttaakseen ja organisoidakseen tarjontaa.

3.5.4. Komitea katsoo, että alan ongelmat ratkaistaisiin tehokkaammin, jos hallinto, tiedeyhteisö ja asianmukaisesti organisoituneet tuottajat toimitivat yhteistyössä.

3.5.5. Komitea kannattaa komission asiakirjaa ja suhtautuu myönteisesti siihen, että neuvosto ottaa yhdessä komission kanssa tehtäväkseen tutkia ja toteuttaa yhteisön toimivaltaan kuuluvia asianmukaisia aloitteita niin, että yhteisöllä voi olla johtava asema kaikkia yhteisön kansalaisia hyödyttävän kestävä vesiviljelyalan kehittämisessä ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Neuvoston 2481. istunto "Maatalous ja kalastus", Bryssel 27. ja 28. tammikuuta 2003, N:o 5433/03 (Presse 13), s. 11 ja 12.

Bryssel 15. toukokuuta 2003.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean

puheenjohtaja

Roger BRIESCH

LIITE

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausuntoon

Seuraavat muutosehdotukset, jotka saivat yli neljänneksen annetuista äänistä, hylättiin käsittelyn aikana:

Kohta 2.3.1

Muutetaan kuulumaan seuraavasti:

"3.5.6. Komitea korostaa vesiviljelyn mahdollista tehtävää rannikkoalueiden väestön tulolähteiden monipuolistajana ja sen panosta terveellisessä ja tasapainoisessa ruokavaliossa."

Perustelu

Vesiviljely voi vaikuttaa myös kielteisesti työllisyystilanteeseen, sillä se vie työpaikkoja perinteisestä kalastuksesta.

Vesiviljely ei vaikuta erityisesti terveelliseen ja tasapainoiseen ruokavalioon.

Äänestystulos

Puolesta: 24, vastaan: 50, pidättyi: 12.

Kohta 3.2.3

Poistetaan.

"Joissakin vesiviljelyn tuotantojärjestelmissä tekniikka on edennyt varsin pitkälle. Monet tuottajat ovatkin todenneet, että tuotantolaitoksissa tapahtuvan käsittelyn jälkeen jätevesi on korkealaatuisempaa kuin sisään pumpattu vesi."

Perustelu

On mahdollista, että erityisissä yksittäistapauksissa tietyt laatuparametrit osoittavat veden olevan käsittelyn jälkeen aiempaa korkealaatuisempaa. Tämä ei kuitenkaan puhu vesiviljelyn puolesta vaan veden laatua vastaan ennen käyttöä. Tilanne lienee paljon useammin päinvastainen, minkä vuoksi komissio on mm. esittänyt kyseisen tiedonannon (ks. kohta 1.2.3). ETSK:n tehtävä ei ole myöskään arvioida tuottajien toteamuksia vaan komission asiakirjaa.

Äänestystulos

Puolesta: 30, vastaan: 48, pidättyi äänestämästä: 11.
